

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/107/2023
Identifikačné číslo spisu:	5909200471
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5909200471.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1a/ M. W., nar. X., trvale bytom C., 1b/ T. C., nar. X., trvale bytom U., 1c/ M. W., nar. X., trvale bytom E., všetkých zastúpených RYBANOVÁ & PARTNERS, s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Sásovská cesta 2949/30, Banská Bystrica, IČO: 47 257 687, ako právnych nástupcov pôvodnej žalobkyne 1/ G. A., nar. X., naposledy bytom E., zomr. X., 2/ T. A., nar. X., trvale bytom E., proti žalovanému: HOREZZA, a. s., so sídlom Teplická 81, Piešťany, IČO: 36 280 127, o zaplatenie 16.087,10 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. RK-9C/29/2009, o dovolaní pôvodnej žalobkyne 1 / proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. mája 2020 sp. zn. 8Co/222/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Ružomberok (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 17. júla 2019 č. k. 9C/29/2009-951 žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalovanému priznal právo na náhradu trov konania voči (pôvodnej) žalobkyňi 1/ a žalobcovi 2/ v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že dospel k záveru, že žalobcovia nie sú aktívne vecne legitimovaní na podanie predmetnej žaloby, nakoľko im nesvedčí vlastnícke právo k pozemku parcela KN „C“ č. 15681 v kat. úz. P..

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 29. mája 2020 sp. zn. 8Co/222/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že námietky, ktoré žalobcovia 1/ a 2/ uviedli v odvolaní v rámci uplatnených odvolacích dôvodov, nie sú podľa odvolacieho súdu spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali pôvodná žalobkyňa 1/ a žalovaný 2/ spoločným podaním dovolanie, v ktorom si uplatnili dovolacie dôvody podľa ustanovení § 420 písm. e) a f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal najskôr, či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Dovolanie bolo podané ako spoločný mimoriadny opravný prostriedok pôvodných žalobcov 1/ a 2/, avšak uznesením okresného súdu z 11. februára 2022 č. k. 9C/29/2009-1335 v spojení s uznesením z 27. júla 2023 č. k. RK-9C/29/2009-1545 (právoplatným dňa 27. augusta 2023) bolo voči žalobcovi 2/ dovolacie konanie zastavené, a preto predmetný opravný prostriedok v naznačených mantineloch dovolací súd skúmal ako dovolanie pôvodnej žalobkyne 1/, pričom dospel k záveru, že dovolanie podané pôvodnou žalobkyňou 1/ treba odmietnuť.

5. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

6. Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky jeho prípustnosti. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a splňalo zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

7. Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolaťel v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

8. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016, stanovujúc osobitnú podmienku dovolacieho konania vyžaduje, aby bol dovolaťel (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) v dovolacom konaní obligatórne zastúpený advokátom, a aby podané dovolanie bolo advokátom spísané. Požiadavka povinného právneho zastúpenia sa vzťahuje už na fázu podania dovolania. Ak dovolaťel splnomocní advokáta až po podaní dovolania (a uplynutí zákonnej lehoty na jeho podanie), podmienka povinného právneho zastúpenia splnená nie je.

9. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania v zmysle § 429 ods. 1 CSP upravuje ustanovenie § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolaťel nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolaťela na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania. Toto ustanovenie teda predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolaťela vyzýva na ich odstránenie.

10. V prejednávanej veci boli žalobcovia 1/ a 2/ v rozsudku odvolacieho súdu z 29. mája 2020 sp. zn. 8Co/222/2019, ktorý mienili napadnúť dovolaním, riadne poučení v zmysle § 429 ods. 1 CSP o povinnosti byť v dovolacom konaní zastúpení advokátom aj o tom, že dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom. Dovolaťelia neboli pri podaní dovolania zastúpení advokátom, ani nebolo dovolanie advokátom spísané.

11. Aby boli splnené všetky podmienky prípustnosti dovolania a dovolací súd mohol uskutočniť meritorný dovolací prieskum, je procesnou povinnosťou dovolateľa podať a formulovať svoje dovolanie tak, že pri zachovaní podmienky včasnosti jeho podania zároveň bude splnená podmienka náležitosti dovolania vrátane povinného právneho zastúpenia v zmysle § 429 CSP. To znamená, že ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, dovolateľ je povinný v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolaním napáda (§ 427 ods. 1 CSP), podať dovolanie právne perfektné, t. j. spĺňajúce všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle § 428 a § 429 CSP; prípadne vady už podaného dovolania v tejto lehote odstrániť tak, aby všetky zákonom požadované náležitosti spĺňalo. Opačný záver, podľa ktorého ak by pre právne relevantné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pri zachovaní stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty postačovalo len podanie akéhokoľvek blanketného, neúplného, nesprávneho alebo nezrozumiteľného dovolania a dovolateľ by mohol vady takéhoto dovolania účinne odstraňovať aj po uplynutí tejto lehoty (v podstate až do vydania rozhodnutia dovolacím súdom), je v rozpore s koncepciou prísneho režimu koncentrácie sporového konania, ktorá sa vzťahuje na inštitút dovolania upravený Civilným sporovým poriadkom (porovnaj § 430, § 434, § 427 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 a contrario CSP), ako aj s ustanoveniami zákona vymedzujúcimi podmienky prípustnosti dovolania (§ 419 až § 435 CSP).

12. Pokiaľ dovolatelia podali dovolanie nespĺňajúce zákonom požadované náležitosti, resp. ich nedostatky do uplynutia lehoty na podanie dovolania neodstránili (a nejde o procesnú situáciu predpokladanú ustanovením § 436 ods. 1 CSP), podmienky prípustnosti dovolania neboli splnené, a tak vznikol právny následok v podobe neprípustnosti dovolania, na ktorom nemôže ďalšie konanie dovolateľov, resp. právnych nástupcov žalobkyne 1/ nič zmeniť, aj keď neskôr právni nástupcovia pôvodnej žalobkyne 1/ splnomocnili svojím zastupovaním advokátsku kanceláriu.

13. Pokiaľ teda v prejednávanom spore dovolatelia podali v stanovenej lehote dovolanie s vadami podľa § 429 CSP, dovolací súd uzatvára, že dovolatelia neboli právne zastúpení advokátom vo fáze podania dovolania a podali dovolanie, ktoré nebolo spísané advokátom, hoci boli o tejto osobitnej podmienke dovolacieho konania riadne poučení v odvolacom konaní. Podmienka povinného právneho zastúpenia dovolateľa advokátom nebola splnená v čase podania dovolania, preto dovolací súd dovolanie pôvodnej žalobkyne 1/ proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odmietol podľa § 447 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

14. Záverom dovolací súd uvádza, že obdobný právny názor na vec zaujal tiež v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/190/2019, 4Cdo/10/2018, 4Cdo/160/2017. Tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, v ktorom ústavný súd vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní. Je preto na dovolateľovi, aby v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „bdelym patrí právo“, predložil v zákonom stanovenej lehote také dovolanie, ktoré bude spĺňať všetky zákonom ustanovené náležitosti.

15. Pokiaľ žalobca 2/ počas konania na dovolacom súde žiadal, aby najvyšší súd vyzval na prerušenie konania súd prvej inštancie, nepatrí takýto postup medzi kompetencie dovolacieho súdu v civilnom sporovom konaní a v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR tak nemohol postupovať v súlade s vôľou žalobcu 2/. Nakoľko však spis bol doposiaľ na najvyššom súde, na súde prvej inštancie konanie neprebiehalo. Po vrátení spisu bude potrebné, aby sa predmetnou žiadosťou zaoberal súd prvej inštancie.

16. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že z dôvodu nedostatku podmienky obligatórneho právneho zastúpenia Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podané pôvodnou žalobkyňou 1/ podľa § 447 písm. e) CSP odmietol.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.